

CASH

PERSDOSSIER

ART ET MARGES MUSÉE
RUE HAUTE 314, 1000 BRUXELLES

EN PARTENARIAT AVEC LA
GALERIE DU MOINEAU ÉCARLATE

Le Art et Marges musée est une initiative de la COCOR,
avec le soutien de La Fédération Wallonie-Bruxelles, La Ville de Bruxelles,
le CPAS de Bruxelles, Ricoh, Musiq3, Invicta Art et visit.brussels.

INHOUD

Persbericht	5
Waarom CA\$H ?	6
Focus op enkele artiesten	8
Alle de kunstenaars	14
La Galerie du Moineau écarlate	15
Het Art et marges museum	16
Activiteiten in verband met de tentoonstelling	17
Praktische info en contact	18

CA\$H

16.05—2.09.2024

Hoe praten art brut kunstenaars over geld? Is geld aanwezig in hun werk, en in welke vormen?

Op basis van deze ogenschijnlijk ‘eenvoudige en basische’ thematische benadering wil deze expo onomwonden de materiële situatie van kunstenaars die door hun samenleving als marginaal worden beschouwd. De tentoonstelling brengt werken samen uit verschillende Belgische en Franse collecties en belicht creaties van kunstenaars vertegenwoordigd door de Parijse Galerie du moineau écarlate.

Curatoren: Céline Delavaux en Eric Gauthier van de Galerie du moineau écarlate (Parijs), in samenwerking met het Art et marges museum.

CLINIQUE			
FRANCS	15,00	06,00	0,021,00
FRANK	15,00	06,00	0,021,00
CENTIMES	1.500	0600	002,100
CENTIMES	1.500	0600	002,100
<hr/>			
I.DEBRUYN-EISEN			
FRANCS	36,00		0,036,00
FRANK	36,00		0,036,00
CENTIMES	3.600		003,600
CENTIMES	3.600		003,600
<hr/>			
SARMA			
35+25+19+19+25+25+26+26 = 0,200,00			200
TOTAL TOTAAL GEHEEL			0,257,00

Paul DUBOIS, z.t., jaren 1970, inkt op papier, coll. Museum dr. Guislain.

WAAROM CA\$H ?

Artiesten met talent, maar zonder dak, onder medisch toezicht of in een instelling, kwetsbaar en in de marge omdat ze niet passen binnen de gebruikelijke normen, kunnen hun werk gelegitimeerd zien binnen de 'art brut'. Dat concept werd in 1945 bedacht door Jean Dubuffet. Net als anderen hebben deze kunstenaars er niets op tegen om geld te verdienen met hun werk.

Leven in de marge impliceert een complexe relatie met geld. Maar waarom zouden we onszelf niet toestaan te spelen met wat ontbreekt? Het antwoord ligt misschien in de weergave – of dat nu via een tekening of een performance is – van de hand tot en met het hele lijf. In zijn idiole tastbaarheid is geld het perfecte materiaal voor de kunstenaar.

Waarom 'Cash'? Omdat het hier om poen is te doen: centen als basis, zonder te veel woorden, maar met de nodige humor.

Op de gelijkvloerse verdieping van het museum brengt een groepstentoonstelling werken samen waarin geld het onderwerp, het medium en het artistieke materiaal wordt. Van België tot Brazilië, via Frankrijk en Senegal, pakken kunstenaars de representatie van geld op een onbevangen, onverschillige of provocerende manier aan.

BovenwordenvijfkunstenaarsvandeGalerieduMoineauécarlate gepresenteerd in hun respectieve werelden. De werken van Pape Diop, Hassan, Maurice, Cédric Laplace en Noé Peyre worden toegeëigend en woekeren op allerlei media: van tekenpapier tot hergebruikt multiplex, van dinerborden tot doods kisten, van administratieve formulieren tot identiteitskaarten, de diversiteit van media ondermijnt alle materiële beperkingen.

Pascal JACQUENS, *Prévisions d'économie*, s.d., inkt op spiraal papier, coll. Musée de la Création Franche, Bègles - Donatie D.L. 2019.

FOCUS OP ENKELE ARTIESTEN

Yves D'Anglefort

Yves D'Anglefort vraagt zich soms terecht af waarom hij een outsider kunstenaar wordt genoemd. Waarschijnlijk omdat het een art brut-handelaar was die zich voor het eerst voor zijn werk interesseerde en de opname ervan in de Collection de l'Art Brut in Lausanne aanmoedigde. Maar «art brut» is ook, en vooral, omdat dit polymorfe en genereuze werk geworteld is in een plezier in het experimenteren met verschillende materialen die niet altijd artistiek zijn, omdat het verhalen vertelt zonder een kritiek op de geschiedenis uit de weg te gaan, en met grote verbeeldingskracht een persoonlijk en autonoom universum uitvindt, een unieke stijl die het ware teken van kunst is (tout court).

fragment van Céline Delavaux, Galerie du moineau écarlate
website, lees meer: www.artbrut.me

Yves D'ANGLEFORT, *Banque LGBT Friend*, 2024, mixed media op papier, coll. van de kunstenaar.

Umberto Bergamaschi

Het was Michele Munno, de kunstenaar die aan de wieg stond van het Atelier, die hem vergezelde bij zijn zoektocht naar een persoonlijke stijl, door hem aan te moedigen om verschillende onderwerpen aan te durven. Geleidelijk aan heeft hij zijn vooroordeel overwonnen dat de elementen die hij schildert, realistisch moeten zijn, en heeft Umberto eindelijk, met een grotere beheersing, de eenvoudige vormen die eigen zijn aan zijn stijl verder uitgewerkt. Het was louter toevallig dat de gewoonte om zijn personages binnen een gesloten cirkel af te bakenen tijdens deze zoekfase is ontstaan, toen hij zich toelegde op de weergave van een muntstuk. Omdat hij daarbij een grote innerlijke voldoening had ervaren, heet Umberto die vorm nooit meer verlaten. Alles geeft hij weer als een zuivere beeltenis, zonder enige diepte, in een vruchtvliesuniversum waaruit de begrippen ruimte en tijd gebannen zijn. Deze wil tot abstrahering en het zich afzijdig houden van de elementen van de realiteit weerspiegelt de neiging van Umberto om te vluchten in een stil universum. Maar hoewel de cirkel geruststellend en beschermend is, is hij evenwel geen plaats die de inwendige integriteit afsluit of verdedigt.

Raimundo Camilo

In de woorden van Raimundo Camilo zelf: hij maakt geen kunst, maar «hij werkt». Knielend voor zijn bed in het psychiatrisch ziekenhuis Colonia Juliano Moreira (Brazilië) maakt hij kaartjes die hij vervolgens uitdeelt aan de verzorgers. Hij gebruikt gerecycleerde materialen: inpakpapier, administratief papier, enz. In het begin maakte hij de kleuren zelf, vooral met koffie. Zijn patroon van kleine lussen is onmiddellijk herkenbaar. Het was na een periode van zwerven op straat, toen hij niet betaald werd voor het werk dat hij had gedaan (hij werkte op bouwwerven, in keukens, enz.) dat hij bij Colonia kwam. En het lijkt erop dat hij als reactie daarop «geld begon te creëren».

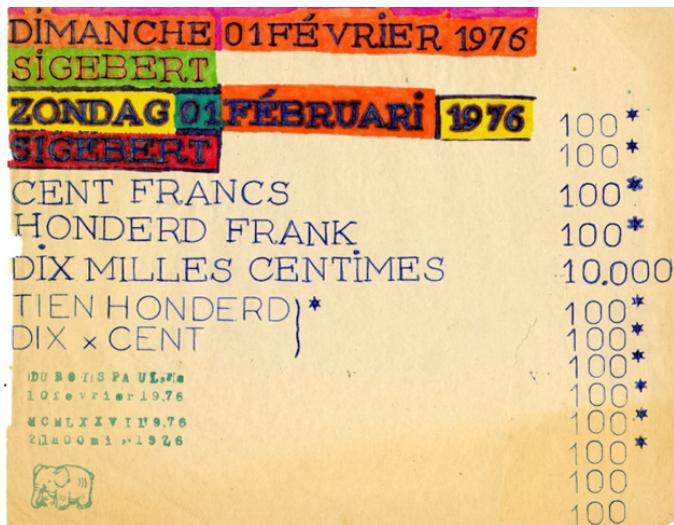
Umberto BERGAMACSHI, z.t., 1998, vetkrijt op papier, coll. Art et marges museum.

Raimundo CAMILO, z.t., z.d., mixed media op papier, coll. Galerie du Moineau écarlate.

Francis DELSCHODT, *République des baisers*, 2024, inkt op papier, coll. van de kunstenaar.

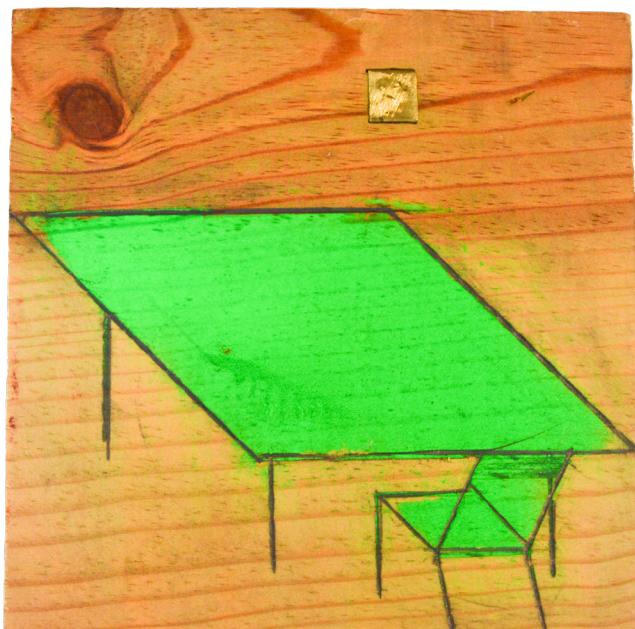

Paul DUBOIS, z.t., jaren 1970, inkt op papier, coll. Museum dr. Guislain.

Paul Dubois

Paul Dubois gaat tijdens zijn lang verblijf in het psychiatrisch ziekenhuis van Bierbeek dagelijks naar het creatief atelier om te tekenen en te schrijven. Alles start vanuit de vorm van letters en cijfers. Dubois is bezig met ordeningen, in kalenders en dagindelingen, namen en zinnen. De keuze van de letters is dikwijls de eerste stap, nadien ontpinnenzich grote (kleur) vlakken.

tekst: Museum dr. Guislain

Hassan, z.t., 2011, potlood op hout, coll. Galerie du Moineau écarlate.

Hassan

Hassan, d'origine sénégalaise, vit dans la rue à Barcelone, à l'écart du monde jusqu'en 2012 après quoi l'on perd sa trace. Il dessine sur des planches de caisses de vin, qu'il retaille à la scie et au cutter, des maisons à toit plat et du mobilier fonctionnel d'inspiration géométrique. En guise de signature, il inclut dans le bois, poinçonne et polit une petite pièce de métal qu'il façonne en forme d'agrafe. Ses œuvres sont présentes dans de prestigieuses collections d'art brut parmi lesquelles la Collection abcd art brut (France), la Collection Eternod/Mermod (Suisse), la Collection Treger Saint Silvestre (Portugal), la Collection Dammann (Suisse).

extrait de Céline Delavaux, site web de la Galerie du moineau écarlate, lire la suite : www.artbrut.me

Georgine Hu

De briefjes van Georgine Hu zijn verbazingwekkend omdat ze verschillende bedragen kunnen laten zien op hetzelfde vel toiletpapier (aangezien dit het medium is dat ze gebruikt om haar werk te maken). Na een bijzonder moeilijke jeugd werd ze als tiener geïnterneerd en heeft ze zo'n dertig jaar getekend in het ziekenhuis van Saint-Venant. Naast een repertoire van dieren en landschappen is haar meest verrassende werk haar productie van bankbiljetten waarop ze staat afgebeeld in een zelfportret met overvloedig haar dat zich als een netwerk lijkt uit te spreiden. Voor haar is dit geld een echt ruilmiddel, waarvan ze wil profiteren bij het ziekenhuispersoneel.

Georgine HU, z.t., tussen 1976 en 1978, inkt op toiletpapier, coll. Mons.

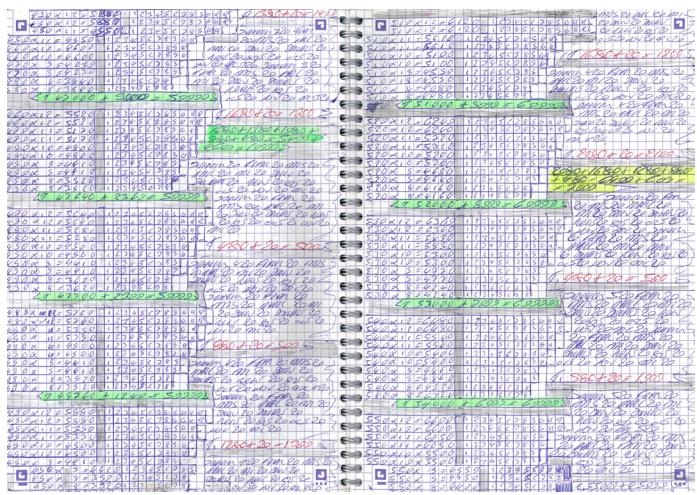

Bert BOVENBERG, *Spelletjes*, 2000,
acryl op hout, coll. De Stadhof

Bert Bovenberg

Bert Bovenberg has been working as a teacher in an elementary school and as a master in arts and crafts in secondary education. In 1978 he started painting landscapes of villages, houses and interiors of his parental home. He produced a series of portrayed farmhouses in the Langbroek region. He soon came up against the problem of simultaneity; he found it highly unsatisfactory to be able to render only one single side of a house, a building or a square at a time. When he saw the reflection in the water of houses on either side of a harbour in Friesland, he arrived at a typical naïve solution of the problem, by folding over the images, resembling architecture cut-outs. After this, long linear watercolours in subdued shades came into being. From 1990 he favoured acrylic paintings, in which bright colors and personal symbolism play a more dominant role in order 'to reproduce emotion'. And finally from 2002 on he has been sculpting instead of painting..

tekst: Collectie De Stadhof

Pascal JACQUENS, *Prévisions d'économie*, z.d., inkt op spiraalpapier, coll. Musée de la Création Franche, Bègles - Donatie D.L. 2019.

Pascal Jacquens

Pascal Jacquens, geboren in 1954, komt uit een gezin van vier kinderen uit Martinique, waarvan hij de enige jongen is. Omdat hij niet slaagde op school, besloot hij het leger in te gaan. Uiteindelijk werd hij aangenomen bij een schoonmaakbedrijf. Om zijn vrienden te helpen die klaagden dat ze geen geld opzij konden zetten, kwam hij op het idee om «spaargeheimen» te ontwikkelen. Ze waren vooral bedoeld om de «can't haves» te helpen, maar stelden de «can's» ook in staat om rijk te worden. De complexe formules die hij ontwikkelde en waarvan alleen hij de sleutel had, konden miljoenen opleveren. Hij schreef zijn economische voorspellingen op in tabellen en notitieboekjes van verschillende soorten en maten. Het schoonmaakbedrijf plaatst hem vervolgens op de Ecole des Beaux-Arts, waar hij zijn «economische voorspellingen» overschrijft op vellen notitieboekjes, bristolboard, de achterkant van fotoafdrukken, enz., verzameld uit de vuilnisbakken in de werkplaatsen, die hij vervolgens aan de studenten geeft, die hij begroet met een welgemeend «groet kameraad burger» en bij wie hij al snel een zeer populair figuur wordt. Er begon een nieuw leven waarin hij opbloeide. Hij bracht er meer dan zeventien jaar door. Toen hij op het werk ernstig gewond raakte aan zijn rug, moest hij de Beaux-Arts verlaten en werd hij gedwongen met pensioen gestuurd. Bij de Beaux-Arts was Pascal Jacquens meer dan een schoonmaker. Sommigen bewonderden deze bijzondere kunstenaar die zijn eigen plaats in de school had..

tekst: Musée de la Création franche, Bègles (Frankrijk)

Eugène Lambourdière, bekend als Maurice

Het werk van Maurice evolueert uiteraard naargelang de context waarin het wordt gecreëerd. In het voorjaar van 2017 logeerde Maurice bij een grafisch ontwerper, waardoor hij nieuwe gereedschappen en media kon verkennen. Hij kreeg bijvoorbeeld een bundel A3-papier in handen en begon op grotere formaten te tekenen. En hij begon collagetechnieken te gebruiken, iets wat hij door zijn leven op straat niet kon. De uitgeknipe en gecollageerde motieven werden groter en gevarieerder, maar zonder af te wijken van het universum van Maurice. Hoewel deze werken hybriden blijven, een mix van tekeningen en collages, overheersen de uitgesneden en gecollageerde elementen, waardoor ze «collages» genoemd kunnen worden. Hoewel Maurice absoluut niet geïnteresseerd is in de geschiedenis van de kunst of in wat andere kunstenaars voor hem hebben gedaan, blijft het een feit dat zijn collagepraktijk de lading van claim, provocatie, subversie en zwarte humor erft die het had bij de dadaïsten en surrealisten. De collages van Maurice zijn niet verzadigd met boven elkaar geplaatste beelden, zoals het geval was bij de dadaïsten, die hun afschuw uitschreeuwden over de wereld in oorlog. Zoals bijna al zijn tekeningen hebben ze een communicatieve functie, maar in de vorm van een soort rebus.

fragment uit Céline Delavaux, website Galerie du moineau écarlate, lees meer: www.artbrut.me

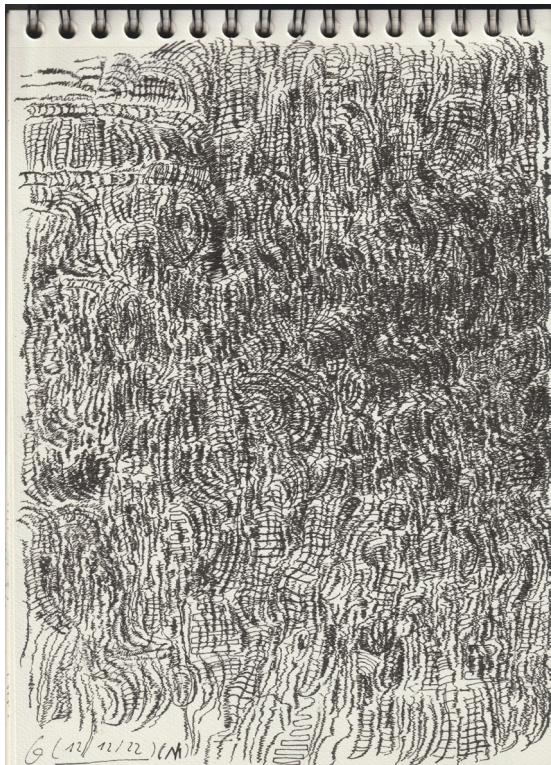
Cédric Laplace

«Ik schrijf graag midden in mijn schilderijen. Ik hou er gewoon van. Net zoveel als wanneer ik schrijf, ga ik tekenen; net zoveel als wanneer ik teken, ga ik schrijven», aldus Cédric Laplace. De twee praktijken roepen elkaar op en kunnen samenwerken. «Het schrijven komt na het tekenen», zegt de kunstenaar. Het is dus geen schrijven dat puur grafisch wordt of een simpele krabbel. En er zit duidelijk geen boodschap in dit schrijven, dat verder gaat dan een communicatieve functie: «Zelfs ik kan mezelf niet herlezen,» lacht Cédric Laplace. In de art brut wemelt het van de werken die schrijven en figuren combineren, ongetwijfeld vooral omdat deze zogenaamde «rauwe» kunstenaars zich niets aantrekken van de sterk culturele scheiding tussen schrijven en tekenen. In onze westerse samenlevingen stoppen de meeste kinderen met tekenen wanneer ze leren schrijven, als reactie op een onuitgesproken opvoedkundig bevel. Wat interessant is, is dat wanneer schrijven (opnieuw) een plastisch materiaal wordt, de functies ervan vertenvoudigd worden en we in vraag gesteld worden over waartoe we het gereduceerd hebben in het rijk van het 'normale'.

fragment uit Céline Delavaux, website Galerie du moineau écarlate, lees meer: www.artbrut.me

Eugène LAMBOURDIÈRE, bekend als Maurice, *Le Messager*, 2024, mixed media op papier, coll. Galerie du Moineau écarlate.

Cédric LAPLACE, z.t., 2022, inkt papier, coll. Galerie du Moineau écarlate.

Michel PETINIOT, z.t., 2023-2024, mixed media op papier, coll. Créahm Région Wallonne.

Michel Pétiniot

Michel Petiniot is sinds 1989 betrokken bij Créahm Région Wallonne (gevestigd in Luik) en is er de oudste kunstenaar. Hij begon met het verkennen van de kunstgeschiedenis en liet zich inspireren door Chagall en Brueghel. En door de motieven van de grote meesters te reproduceren, ontwikkelde hij zijn eigen grafische taal, die bestaat uit lijnen die komen en gaan, kriskras door de ruimte. Toen hij met stof begon te werken, konfronteerde hij zijn netwerk van lijnen met een reeds bestaand raster. Ook hier past hij hetzelfde systeem toe op een bankbiljet.

Noé PEYRE, z.t., 2024, mixed media op papier, coll. Galerie du Moineau écarlate

Noé Peyre

Michel Petiniot is sinds 1989 betrokken bij Créahm Région Wallonne (gevestigd in Luik) en is er de oudste kunstenaar. Hij begon met het verkennen van de kunstgeschiedenis en liet zich inspireren door Chagall en Brueghel. En door de motieven van de grote meesters te reproduceren, ontwikkelde hij zijn eigen grafische taal, die bestaat uit lijnen die komen en gaan, kriskras door de ruimte. Toen hij met stof begon te werken, konfronteerde hij zijn netwerk van lijnen met een reeds bestaand raster. Ook hier past hij hetzelfde systeem toe op een bankbiljet..

Kévin SCANU, z.t., 2024, mixed media op papierrol, coll. Atelier 17.

Kévin SCANU

Kévin Scanu gaat naar Atelier 17 in Barvaux-sur-Ourthe. Op kassarollen beeldt hij mangafiguren en bankbiljetten uit. Hij droomt van onafhankelijkheid en zou graag geld hebben dat hij alleen kan beheren. Hij zou het gebruiken om dvd's, platen, videospelletjes en mangatijdschriften te kopen. Het is belangrijk voor hem om een 'trendy' jongen te zijn.

ALLE KUNSTENAARS

Almighty God (Kwame Akoto), Alain Benoît, Yves d'Anglefort, Umberto Bergamaschi, Bert Bovenberg, Raimundo Camilo, Bart Clément, Francis Delschot, Pape Diop, Paul Dubois, L. Florent, Lee Goodie, Hassan, Georgine Hu, Pascal Jacquens, Simon Jaurès, Eugène Lambourdière dit Maurice, Yves Maillochon, Cédric Laplace, Morgan Paquot Bourguignon, Michel Petiniot, Noé Peyre, Kevin Scanu, Alex Xatkevich.

GALERIE DU MOINEAU ÉCARLATE

Galerie du moineau écarlate werd in 2017 opgericht door Éric Gauthier om de werken van kunstenaars die hij al vijftien jaar met passie verzamelt, onder de aandacht te brengen. De galerie is meer specifiek gewijd aan art brut en brengt spontane, ongewone creaties samen, ongeschoolde stemmen, de vrucht van visionaire lotsbestemmingen.

Galerie du Moineau écarlate organiseert ook tentoonstellingen buiten haar muren.

De eerste tentoonstelling is gewijd aan een ontdekking, Maurice. De eerste kritische tekst over de kunstenaar werd geschreven door Céline Delavaux, die later uitgebreid zou schrijven over het werk van Maurice en over de andere kunstenaars die door de galerie worden verzameld en tentoongesteld.

Galerie du moineau écarlate - art brut
82 rue des Cascades 75020 Parijs
www.artbrut.me

15

GALERIE
DU MOINEAU
écarlate
ART BRUT

HET ART ET MARGES MUSEUM

Het Art et marges museum ligt in het hart van Brussel en is gewijd aan outsiderkunst (of Art brut).

De basis voor de collectie werd in het midden van de jaren 1980 gelegd met kunstwerken van autodidactische kunstenaars en artistieke ateliers voor mensen met een verstandelijke beperking of psychische kwetsbaarheid. Ze omvat inmiddels meer dan 4.500 internationale werken die buiten het gevestigde hedendaagse kunstcircuit zijn ontstaan.

De tijdelijke tentoonstellingen brengen werk samen van outsiders en kunstenaars uit het hedendaagse kunstcircuit, waarbij de grenzen en het wezen van kunst ter discussie worden gesteld.

ACTIVITEITEN IN VERBAND MET DE TENTOONSTELLING

Persbezoek: Donderdag 16 mei 16:00 (zich inschrijven:
communication@artetmarges.be)

Vernissage : Donderdag 16 mei 18:00-20h30
creatie in situ door beeldend kunstenaar Noé Peyre

Ca\$h workshops bij Sterput : Zondag 26 mei, zaterdag 22 juni 14:00-16:00 en zondag 8 september 14:00-18:00

In samenwerking met het Art et marges museum biedt Sterput een serie workshops aan die voor iedereen toegankelijk zijn in het kader van de CA\$H tentoonstelling. Het doel van deze creatieve workshops, onder leiding van Naila Akli en Vincent Wagnair, is het zich toe-eigenen en maken van valse bankbiljetten met behulp van alle technieken. Alle materialen worden beschikbaar gesteld aan de deelnemers.

De «valse bankbiljetten» die tijdens de workshops in Sterput worden gemaakt en de bankbiljetten die door het publiek van het Art et marges museum tijdens hun bezoek worden gemaakt, zullen worden samengebracht om te worden gepresenteerd op een tentoonstelling die in Sterput zal worden gehouden van donderdag 19.09.2024 18.00 uur tot zondag 29.09.2024 17.00 uur.

Deelnemers kunnen hun biljetten afhalen op zondag 29.09.2024 van 11u tot 17u.

Workshop open voor iedereen | vrij tarief (aanbevolen prijs: €8) | reservatie: info@sterput.org

Le Sterput: Vossenplein 68 - 1000 Brussel (op een steenworp van het Art et marges museum)

Vertoning van de films van Éric Gauthier : Vrijdag 31 mei 20:00

Éric Gauthier leidt de Galerie du Moineau écarlate in Parijs, die spontane, ongewone creaties, ongeschoolde stemmen, de vrucht van visionaire lotsbestemmingen samenbrengt... Hij maakt ook korte video's waarin hij zogenaamde «brut» kunstenaars interviewt over hun relatie met geld. «Cash - Cut to the Quick» is het resultaat van deze aanpak. Voor zijn camera vertelt een dozijn Franse en Belgische kunstenaars over hun werk en de materiële omstandigheden waaronder ze het hebben gemaakt. Deze interviews gaan vergezeld van commentaar van Céline Delavaux, auteur van «L'Art brut, un fantasme de peintre».

CASH - CUT TOT THE QUICK

ÉRIC GAUTHIER, 2024, FR, DCP, FR, 52'

Vertoning gevolgd door een discussie met Éric Gauthier en Céline Delavaux.

Bij Cinéma Nova: Arenbergstraat 3, 1000 Brussel | €4

Parlons CASH : Zondagen 16 juni, 11 augustus en 29 september 14:00

In het kader van de tentoonstelling CA\$H laat Jeanne Delsarte je kennismaken met auteurs uit heden en verleden die zich buigen over geld, of het ons insluit of marginaliseert.

Deze wandeling wordt georganiseerd door Amusea in het kader van hun project 'Jamais deux sans trois', dat ook literaire wandelingen in La Maison d'Érasme en La Wittockiana omvat.
In het frans | Boek hier | €8 per persoon.

(Heb je een Pass Cultuur Marolles? Dan krijg je €2 korting. Reserveer in dit geval - alleen - per e-mail op sarah.kokot@artetmarges.be en vermeld in je bericht dat je in het bezit bent van de pas)

PRAKTISCHE INFO

Art et marges museum, Hoogstraat 314, 1000 Brussel

Open van dinsdag tot eindag van 11u tot 18u.

Prijzen

Vol 4€

Korting 2€ (Kinderen van 7 tot 17 jaren, Studenten, Groepen
(≥10 personen), Gepensioneerden, Pass Cultuur Marolles)

1,25€ (Artikel 27)

Gratis (1ste zondag van de maand, Kinderen - 6 jaar,
Leerkrachten, ICOM leden, Brussels card, Museum Pass)

CONTACT

Art et marges museum

Hoogstraat 314

1000 Brussel

+32 (0) 2 533 94 90

info@artetmarges.be

www.artetmarges.be

Sarah Kokot, communicatiemedewerker

(stuur hier uw verzoeken voor beeldmateriaal)

sarah.kokot@artetmarges.be

+32 (0) 2 533 94 96

Met de steun van COCOF, de Federatie Wallonië-Brussel, de Stad Brussel, het OCMW Brussel, Ricoh, Musiq3, Invicta Art, in samenwerking met visit.brussels.

